

Sygn. akt I UK 499/17

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania E. Ż.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 19 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 19 lipca 2016 r. oddalił apelację wniesioną przez odwołującą się E. Ż. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 28 lipca 2015 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 8 maja 2014 r., którą organ rentowy odmówił przeliczenia podstawy wymiaru emerytury przysługującej odwołującej się.

Ubezpieczona E. Ż. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 19 lipca 2016 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 217 § 3 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 248 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c., a także art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała

się na jej oczywistą zasadność. W opinii skarżącej, Sądy orzekające w niniejszej sprawie w istocie nie przeprowadziły bowiem postępowania dowodowego co do istoty sprawy, nie wyjaśniły tym samym kwestii mających kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu. Dokumentacja płacowa odwołującej się nie zachowała się do dnia dzisiejszego, co wynikało z obowiązujących przepisów, które pozwalały pracodawcy na zniszczenie dokumentacji płacowej. W niniejszej sprawie zarówno Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji nie dążyły jednak do zgromadzenia materiału dowodowego w celu ustalenia istotnych okoliczności sprawy, tj. wysokości zarobków odwołującej się. W sytuacji braku dokumentacji płacowej było to natomiast możliwe przez zaczerpnięcie dokumentacji płacowej z innych zakładów pracy, gdzie system wynagrodzenia był oparty na tych samych zasadach co w zakładzie odwołującej się.

Ponadto, skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które zawarła w pytaniu: czy Sąd orzekający w sprawie ubezpieczonego, który świadczył pracę w systemie akordu indywidualnego, a którego dokumentacja płacowa uległa zniszczeniu bez jego winy, może w sprawie o wysokość emerytury ustalać należną ubezpieczonemu wysokość emerytury w oparciu o dokumentację płacową przedstawioną przez ubezpieczonego z innych zakładów pracy, w których pracownicy wykonywali pracę na tożsamyh stanowiskach co ubezpieczony w systemie akordu indywidualnego oraz w oparciu o Układ Zbiorowy Pracy, który również obowiązywał w zakładzie pracy ubezpieczonego?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o

przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, a oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący

powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Przede wszystkim Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że skarżąca opiera swoją skargę kasacyjną wyłącznie na zarzutach procesowych, natomiast nie powołuje w podstawach zaskarżenia jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego. Tymczasem, to właśnie przepis prawa materialnego, a konkretnie art. 111 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowił właściwą podstawę wyrokowania przez Sąd odwoławczy. Z tych względów w ogóle nie jest możliwa ocena, czy deklarowane przez skarżącą oczywiste naruszenie przepisów postępowania powołanych, zarówno w podstawach kasacyjnych, jak i we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga przecież art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Przedstawione przez skarżącą okoliczności nie mogą zatem usprawiedliwiać wniosku o rozpoznanie skargi kasacyjnej opartego na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można mówić zwłaszcza wtedy, gdy skarżąca dla uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ogranicza się wyłącznie do przytoczenia zarzutów w zakresie obrazy przepisów prawa procesowego i pomija równocześnie przepisy prawa materialnego, których naruszenia miałyby się ewentualnie dopuścić sąd.

Niezależnie od powyższych stwierdzeń, Sąd Najwyższy zauważa i to, że nie można przyjąć, zwłaszcza kwalifikowanego, naruszenia przez Sąd drugiej instancji powołanych w ocenianym wniosku przepisów postępowania, skoro Sąd ten, oceniając jako nieracjonalne porównywanie wynagrodzeń pracowników w różnych zakładach pracy, uwzględnił wyrażony w tym zakresie pogląd Sądu Najwyższego. Warto też przypomnieć, że pogląd ten nie jest odosobniony, gdyż poza orzeczeniem przytoczonym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy między innymi w wyroku z dnia 15 marca 2006 r.,

II PK 154/05 (OSNP 2007 nr 3-4, poz. 46), wyjaśniając, że w razie wykonywania obowiązków pracowniczych na stanowisku pracy, które nie powtarza się w strukturze organizacyjnej pracodawcy, nie występuje racjonalna możliwość wskazania i zweryfikowania obiektywnych kryteriów porównywalności jednakowej pracy, za którą przysługuje prawo do jednakowego wynagrodzenia.

W ocenie Sądu Najwyższego, w niniejszej sprawie nie występuje też istotne zagadnienie prawne. W tym zakresie Sąd Najwyższy stwierdza, że skarżąca w istocie łączy tę przesłankę przedsądu z okolicznościami mającymi potwierdzić oczywistą zasadność jej skargi. Tymczasem, już tylko z samej przedstawionej wyżej istoty ustawowych przesłanek przedsądu, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., wynika, że co do zasady nie mogą one występować jednocześnie. Jeżeli bowiem w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego rozstrzygnięcia zależy wydanie prawidłowego orzeczenia co do istoty sprawy, to z natury rzeczy ewentualny błąd orzecznicy popełniony przez Sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego. Skarga kasacyjna nie może być, z kolei, uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, iż konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego (por. pośród wielu postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, LEX nr 1274964).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.